

10.06.2024

Asia/2

§ 15

Tilannekatsaus, Työvoimapalveluiden järjestäminen Helsingissä vuoden 2025 alussa

HEL 2024-007541 T 14 05 00

Esitys

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto merkitsi tiedoksi tilannekatsauksen työvoimapalveluiden järjestämisestä Helsingissä vuoden 2025 alusta.

Käsittely

Asian käsittelyn aikana kuultavana oli työllisyysjohtaja Annukka Sorjonen.

Esittelijä

vs. elinkeinojohtaja
Paula Miittinen

Lisätiedot

Annukka Sorjonen, Työllisyysjohtaja, puhelin: 09 310 84800
annukka.sorjonen(a)hel.fi
Timo Aulanko, johtava asiantuntija, puhelin: 09 310 34981
timo.aulanko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Asian vireilletulo ja tausta

Helsingin kaupunki valmistautuu vastaanottamaan työvoimaviranomaisen tehtävän 1.1.2025. Kaupunki saa vastuulleen noin 70 000 henkilöasiakkaan ja noin 5000 työnantaja-asiakkaan palveluiden järjestämisen. Tärkein tehtävä on vauhdittaa kuntalaisten työllistymistä ja Uudenmaan alueen työnantajien mahdollisuuksia löytää osaajia. Kaupunki valmistautuu vastaanottamaan palvelun kaikkien toimialojen yhteistyöllä, jotta kuntalaiset saavat esimerkiksi osaamiseen ja työkykyyn liittyvät palvelut sujuvasti työllistymisen tueksi.

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuun saaminen on ollut Helsingin pitkäaikainen edunvalvontatavoite. Helsingin kaupunki on

valmistautunut järjestämisvastuun pysyvään siirtoon osallistumalla 1.3.2021–31.12.2024 toteutettavaan, vielä käynnissä olevaan työllisyyden kuntakokeiluun. Kuntakokeilun puitteissa on pyritty kokoamaan yhteen työvoima- koulutus- ja sotepalveluita sekä niiden resursseja siten, että asiakas saa hänelle sopivinta työllisyyttä edistävää palvelua.

Julkisten työvoimapalveluiden kuntapohjaista uudelleen järjestämistä koskeva lainsäädäntö hyväksyttiin 23.3.2023 (HE 207/2022 vp; EV 332/2022 vp). Keskeistä uudistuksessa on se, että kunnat päättävät TE-palveluista ja niihin allokoitusta rahoituksesta sekä vastaavat entistä suuremmalta osin myös työttömyyden sosiaaliturvakustannuksista. Näin taloudelliset hyödyt tai haitat tulevat palveluista vastuussa olevalle taholle.

Helsinki ottaa työvoimaviranomaisen tehtävän vastaan haastavassa työmarkkinatilanteessa. Helsinkiläisten työttömien työnhakijoiden määrä kääntyi kasvuun huhtikuussa 2023. Helsingin työttömyysaste oli vuoden 2024 huhtikuussa 11,0 %, mikä oli 0,9 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin. Helsingissä oli huhtikuussa yhteensä 39 459 henkilöä työtöntä työnhakijaa, joista yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita pitkäaikaistyöttömiä oli 16 373. Pitkäaikaistyöttömien suhteellinen osuus kaikista työttömistä (41 %) on Helsingissä korkea verrattuna muuhun maahan (valtakunnallinen keskiarvo 34 %).

Työ- ja elinkeinoministeriön toukokuussa 2024 julkaiseman lyhyen aikavälin työmarkkinaennusteen mukaan työmarkkinatilanne heikkenee edelleen lähitulevaisuudessa. TEM:n ennusteen mukaan valtakunnallinen työllisyysaste heikkenee edelleen kuluvan ja myös ensi vuoden aikana. Työllisyysasteen ennustetaan lähtevän takaisin nousuun vasta vuonna 2026, mutta jäävän silloinkin edelleen vuosien 2022–2023 tason alle.

Työllisyyspalveluiden tarjoamat palvelut

Kaupunki tulee tarjoamaan kuntalaisille palveluita monikanavaisesti kaupunginvaltuuston 11.10.2023 (235 §) hyväksymän Helsingin kaupungin järjestämissuunnitelman mukaisesti. Palvelut järjestetään henkilöasiakkaiden työmarkkina-aseman perustella, tiiviillä työnantajapalveluiden yhteistyöllä. Kaupunki tekee lisäksi sopimuksellista yhteistyötä Espoon ja Vantaan kanssa ostopalveluhankintojen ja työnantajapalveluiden järjestämisessä.

Työttömyyden rakenne on Helsingissä heterogeeninen verrattuna Suomeen keskimäärin. Helsingissä on työttömänä kaikenikäisiä ja hyvin monenlaisen koulutus- ja osaamistaustan omaavia ihmisiä. Tarjoamalla asiakkaille heidän palvelutarpeeseensa soveltuvia ja työmarkkina-asemansa mukaisia työvoimapalveluita varmistutaan siitä, että pal-

velut kohdentuvat tietoon perustuen vaikuttavasti ja resurssitehokkaasti. Työmarkkina-aseman mukaisesti kohdennetuilla palveluilla lyhennetään työttömyysjaksojen kestoa ja pienennetään pitkäaikaistyöttömiksi joutuvien kuntalaisten määrää.

Palvelut kohdennetaan helsinkiläisille henkilöasiakkaille työmarkkina-aseman mukaan jaotellen palvelut 1) ennakollisiin palveluihin, 2) kohtaantopalveluihin ja 3) polkupalveluihin. Asiakkaiden työmarkkina-aseman arvioinnin tukena käytetään kartoitustyökalua, joka antaa ajantasaista, dataan perustuvaa tietoa asiakkaista. Kartoitustyökalun arvio perustuu dataan Uudenmaan alueen työmarkkinatilanteesta, asiakkaan ammatista sekä asiakkaan tuen tarpeesta.

Ennakollisissa palveluissa ennaltaehkäistään työttömyyttä, tehden laajaa kumppanuustyötä oppilaitosten, palveluntuottajien ja kolmannen sektorin kanssa. Kohtaantopalveluissa tuotetaan palveluita lähellä työmarkkinoita oleville asiakkaille ja tuetaan heidän työllistymistään toteuttamalla mm. neuvonta-, ohjaus ja urapalveluita, työnvälitystä sekä itsenäisen työnhaun palveluita. Polkupalveluissa tarjotaan mm. moniammatillisia palveluita kauempana työmarkkinoista oleville henkilöille, joilla voi olla useita työllistymistä hidastavia tekijöitä, esimerkiksi terveystilanteen johdosta.

Työmarkkina-aseman mukaan tarjottavien palveluiden mukaisesti esimerkiksi koulutuksesta valmistumassa oleva nuori saa tilanteeseensa soveltuvia ennakollisia palveluita jo ennen kuin hän on rekisteröitynyt työnhakijaksi. Tarjotuilla palveluilla edistetään mahdollisuutta päästä koulutuksesta suoraan työelämään, jolloin estetään työmarkkinoihin kytkeytymisen ongelmia ja työuran alussa koituvia työttömyysjaksoja. Ennakollisissa palveluissa asiakkaiden tilanteita edistetään ennalta erityisesti kumppanuuksissa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Samalla alentuneesti työkykyinen saa polkupalveluissa työkykyä tukevia ja palauttavia moniammatillisia palveluita yhteistyössä kumppanien kanssa, samalla kun hänelle tarjotaan räätälöityjä työmahdollisuuksia. Yhteistyö sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kanssa on asiakkaiden tilanteiden edistämisen kannalta kriittistä.

Työntajapalvelut toimivat henkilöasiakaspalvelun kolmen eri yksikön läpileikkaavana toimintona. Tuloksellinen työnvälitys edellyttää tiivistä yhteistyötä työvoiman kysynnän parissa työskentelevän työnantajapalvelun ja työvoiman tarjontaa edesauttavan henkilöasiakaspalvelun välillä. Yhteistyötä tuetaan muun muassa toimialoittaisen yhteistyön kautta. Työnantajapalveluissa työnantajille tarjotaan työnvälityksen ja sopivien työnhakijoiden esittelyn lisäksi tieto-, neuvonta-, ja ohjauspalveluita

mm. työnantaja- ja yrityskäyntien kautta. Osaavan työvoiman saata-
vuutta helpotetaan kaupungin ja työnantajan yhdessä rahoittamien yh-
teishankintakoulutusten avulla.

Palveluiden tarjoamisessa mukana on sopimuksellinen yhteistyö Es-
poon ja Vantaan kanssa. Yhteistyötä tehdään laajasti myös yksityisen
työnvälityksen, työmarkkinajärjestöjen ja muiden järjestötoimijoiden
kanssa. Työnantajapalvelut tekevät laajaa yhteistyötä Helsingin kau-
pungin toimialojen ja Stadin HR:n kanssa, tarjoten rekrytointimahdolli-
suuksia ja ratkaisuja työvoiman saatavuuteen.

Kumppaneilla ja sidosryhmillä on olennainen merkitys työvoimapalve-
luiden tarjoamisessa Helsingissä. Työllisyyden nostaminen ja työllii-
syystavoitteiden saavuttaminen edellyttää laajaa ja toimivaa yhteistyötä
esimerkiksi korkeakoulujen, oppilaitoksien ja palveluntuottajien kanssa.
Niin kaupungin sisäisten kuin kaupungin ulkopuolisten toimijoiden jär-
jestämiä toimia ja palveluita on hyödynnettävä koordinoitusti yhteisen
tavoitteen saavuttamiseksi.

Helsingin monimuotoinen väestö huomioidaan työvoimapalveluissa
myös kielitarjonnan kautta. Palveluissa ja asiakaspalvelun toteuttami-
ssa huomioidaan erilaiset tarpeet ruotsinkielisten ja muunkielisten
asiakkaiden osalta. Noin kolmasosa Helsingin työttömistä työhakijoista
on vieraskielisiä. Palveluiden tarjoamisessa työvoimaviranomaisen to-
teuttamilla hankinnoilla on keskeinen merkitys ja palveluiden hankin-
noissa huomioidaan mm. ruotsin- ja englanninkielisiä koulutus- ja val-
mennuspalveluita tarpeiden mukaisesti.

Kotoutuja-asiakkaita on Helsingissä toukokuussa 2024 yhteensä 5 315
henkilöä. Kotoutujien määrä Helsingissä on kasvanut tasaisesti viime
vuosien aikana. Kotoutuja-asiakkaiden palveluiden ensisijainen tavoite
on työllistyminen. Tässä hyödynnetään mm. palkkatukea ja työn ohes-
sa kielen oppimista, ammatillisen osaamisen kehittämistä s2-tuettuna
sekä kehittämällä työnantajan monimuotoisuusosaamista (DEI).

Työvoimapalvelu-uudistuksen ohella Helsinki on valmistautunut myös
kotoutumislain uudistukseen. Uudistuksen myötä Helsingin rooli kotou-
tumispalveluiden järjestämisessä vahvistuu edelleen. Helsingille tulee
aiempaa laajempi kokonaisvastuu kotoutumista tukevien palveluiden
järjestämisestä ja niiden yhteensovittamisesta. Se tarjoaa Helsingille
hyvän mahdollisuuden kehittää kotoutumista edistäviä palveluita koko-
naisuutena ja tukea kaikkien työikäisten kotoutujien pääsyä työmarkki-
noille.

Kotoutumislain päätavoitteena on sujuvoittaa polkuja työelämään ja pa-
rantaa työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien palveluita.
Helsinki on vastuussa sekä työnhakijana olevien kotoutujien että työ-

10.06.2024

Asia/2

voiman ulkopuolella olevien kotoutujien lakisääteisten palveluiden järjestämisestä. Työvoimaviranomainen järjestää työnhakijana olevien kotoutujien palvelut työllisyyden liikelaitoksessa. Työvoiman ulkopuolella olevien kotoutujien palvelut organisoidaan kunnan kotoutumisviranomaisen alle, mikä tulee myös sijoittumaan Työllisyyspalveluliikelaitokseen vuoden 2025 alusta.

Kotoutumisen edistämisestä ja kehittämisestä kaupunkitasoisesti vastaa jatkossa elinkeino-osaston maahanmuuttoyksikkö yhteistyössä kaupungin toimialojen sekä kumppaneiden kanssa. Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan maahan muuttaneiden erityispalvelut tarjoaa jatkossakin sosiaalihuoltolain mukaisia kotoutumista tukevista palveluista muun muassa kansainvälistä suojelua saaville. Toimiala huolehtii myös muun muassa kuntapaikalle ohjattavien henkilöiden vastaanoton järjestämisestä.

Kotoutumista tukevia palveluja järjestetään työllisyyspalveluiden lisäksi sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan maahan muuttaneiden erityispalveluissa, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa erityisesti työväenopistossa ja Arbiksessa sekä StadinAO:ssa sekä kulttuurin -ja vapaa-ajan toimialan sekä järjestökumppaneiden palveluissa.

Maahan muuttaneille suunnattua ohjausta ja neuvontaa toteutetaan verkostomaisesti. Kotoutumislain mukaisesta yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta vastaa jatkossa Helsingin kaupungin viestintäosasto yhteistyössä Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan maahan muuttaneiden erityispalveluiden neuvonnan, työllisyyspalveluiden neuvonnan, Helsinki-infon neuvonnan, kanslian viestintäosaston verkkoviestinnän, International House Helsingin, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan neuvonnan ja järjestöjen neuvonnan kanssa.

Operatiivinen varautuminen viranomaistehtävän vastaanottoon

Viranomaistehtävän vastaanottoa valmistelee kaupungin TE24-muutosohjelma, joka koostuu 11 osaprojektista. Kaikki osaprojektit toimivat kaupunkiyhteisesti ja raportoivat etenemisestä projektipäällikölle kolmen viikon välein muutosohjelmafoorumilla. Työllisyyspalveluiden johtoryhmä vastaa siitä, että muutosohjelma etenee aikataulussa kanslian sitovan tulostavoitteen mukaisesti. Tehtävän vastaanoton tukena toimii kansliapäällikön nimeämä TE24-ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimii elinkeinojohtaja. Kansliapäällikkö on teettänyt ulkoisen arvioinnin muutosohjelman riskienhallinnasta, erityisesti kattavuudesta ja hallintakeinoista. Arvion johtopäätökset on otettu operatiivisen valmistelun osaksi.

Ohjelman tavoitteet ovat:

- Henkilö- ja työnantaja-asiakkaiden keskeytymätön lakisääteinen palvelutuotanto ja etuuskäsittelyn katkeamattomuus
- Henkilöstön hyvinvointi, osaamisen kehittyminen ja mahdollisuudet tehdä tuloksellista työtä riittäväillä ja oikein kohdennetuilla resursseilla ja tuella
- Palveluiden järjestäminen koko kaupungin, erityisesti Sotepen ja Kaskon palveluita ja lähialueen kaikkia voimavaroja hyödyntäen sekä palveluiden johtaminen selkeällä kaupunkitasoisella johtamisrakenteella
- Palvelutuotannon mahdollistava ICT-koordinaatio
- Helsingin strategisten työllisyystavoitteiden edistäminen

Hallintorakenteet Helsingin kaupungilla –osaprojektin tavoitteena on varmistaa, että työvoimaviranomaisella on toimivalta tehtäviinsä ja kaupungin työntekijöillä on tarvittava toimivalta tehdä lakisääteistä työllisyyspalvelua. Lisäksi osaprojekti huolehtii siitä, että tiedonvaihto kaupungin eri toimialojen välillä on lain sallimissa rajoissa mahdollista eli tiedonsaantioikeudet ja lupa-asiat ennakoidaan siltä osin kun tehtäviä ei suorita työvoimaviranomainen.

HR-osaprojektin tehtävänä on määritellä työvoimapalvelun järjestämiseen tarvittava osaaminen ja tehtävät sekä varmistaa että yhteistomintaprosessin tuloksena työntekijät tietävät mihin he sijoittuvat organisaatiossa. Osaprojektin vastuulla on myös johtaa vuodenvaihteen siirtymän aikaisia rekrytointeja puuttuvien osaajien palkkaamiseksi. Lisäksi se varmistaa tiiviillä yhteistyöllä valtion ja Taloushallintopalveluliikelaitos Talpan kanssa, että työntekijöiden vastaanotto on sujuvaa ja mm. palkanmaksu toimii.

Henkilöstöviestintä-osaprojekti on vastannut tulevan liikelaitoksen henkilöstöviestinnän kokonaisuuden valmistelusta ja tuottaa parhaillaan asiantuntijan työpöytä -ratkaisua, joka tukee työn tekemistä ja työssä onnistumista. Se myös huolehtii siitä, että työvoimaviranomaisen henkilöstöviestintä on organisoitunut kaupunkiyhteisesti 1.1.2025 alkaen.

Talous-osaprojektin vastuulla tulevan työvoimaviranomaisen valmisteluvaiheen kustannusten seuranta ja raportointi ja korvausten hakeminen valtiolta. Se myös vastaa siitä, että työvoimaviranomaisen taloushallinto on organisoitu ja varmistaa maksuliikenteen, talousarviosuunnittelun – ja seurannan. Tiiviissä yhteistyössä taloussuunnitteluosaston kanssa se myös huolehtii siitä, että kaupungilla on näkymä työllisyydenhoidon kokonaisuuden rahoituksesta ja menettelytavat toimintamenojen ennustamiseen sekä siitä, että työllisyyspalvelut on kytketty kaupunkitasoiseen välittömien kuntatalousvaikutusten arviointiin työttömyyden ja kotoutumisen laajoista kustannuksista.

Tiedonhallinta-osaprojekti huolehtii siitä, että työvoimaviranomaisen tiedonhallinnan prosessikuvaukset ja prosesseihin liittyvät järjestelmä-ratkaisut on mallinnettu ja kuvattu kaupungin tiedonhallintamallin mukaisesti ja että prosessit ja järjestelmät mahdollistavat palvelutuotannon ja vastuut on sovittu kaupunkiyhteisesti.

Tilat ja kalusteet –osaprojekti on jo varmistanut, että päätökset tilaratkaisuista valmistuivat ajoissa ja kaupunki ei vastaanota tiloja valtiolta 1.1.2025. Se vastaa lisäksi siitä, että tilojen pysyvät ja siirtymäajan ratkaisut ovat käyttökunnossa ja valmiina vastaanottamaan asiakkaat ja henkilöstön 31.10.2024 alkaen.

Muutosjohtaminen-osaprojekti vastaa muutosohjelman viestinnästä. Se on tuottanut henkilöstön osallistumista tukevan muutosjohtamisen toimintamallin, viestintäsuunnitelman ja projektialustan. Lisäksi se ylläpitää muutosohjelman avaintavoitteiden tiekartta ja huolehtii kanslian sitovan tulostavoitteen raportoinnista. Osaprojekti myös vastaa yhteistyöstä valtion kanssa operatiivisen siirtymän tueksi.

Palvelut ja prosessit -osaprojekti vastasi palveluiden tuottamisen päätöksen valmistelusta aikataulussa 30.6.2023 mennessä (elinvoimaselvitys) sekä työvoimaviranomaisen tehtävän vastaanottoon liittyvän päätöksen ja järjestämissuunnitelman sekä valtiolle tehdyn ilmoituksen valmistelusta ja toimittamisesta 31.10.2023 mennessä. Lisäksi sen vastuulla on ollut yhteistoiminnan osana tuottaa yhdessä henkilöstön kanssa Työllisyyspalveluiden toimintaperiaatteet (31.8.2023). Parhailaan osaprojektissa työstetään palvelujen tuottamismallia sekä tiedolla johdettua toiminnanohjausjärjestelmää (sis. johtamisjärjestelmä, tukipalvelut, kumppanuudet, ostopalvelut) ja sen käyttöönottoa. Osaprojektin tehtävänä on lisäksi varmistaa, että palvelut on organisoitu henkilöasiakkaan työmarkkina-aseman mukaisesti ja ne on kohdennettu työntajien työvoimatarpeiden mukaan.

Hankinnat-osaprojekti on vastannut siitä, että Espoon, Vantaan ja Helsingin yhteistyö ostopalveluhankinnoista on solmittu. Osaprojekti myös vastaa siitä, että ELY-keskuksen hankintasopimukset on siirretty kaupungille, mahdolliset uudet kilpailutukset on käynnistetty sekä oman ja VOS-koulutusten palvelutuotannon kuvauksesta ja tarvittavien linjausten valmistelusta. Lisäksi se huolehtii siitä, että ostopalveluhankintojen organisointi ja koordinaatiotehtävät on sovittu ja resursoitu, rahaliikenne toimii ja tietosuojalinjaukset on tehty.

Asiakasviestintä-osaprojekti vastaa siitä, että liikelaitoksella on asiakasviestinnän strategia ja sisäiset prosessit, ulkoiset kanavat ja niihin kytkeytyvät tehtävät mallinnettu ja resursoitu ottaen huomioon vastuun jakautumisen ja valtion ongelmat asiakkuudenhallintajärjestelmän tuo-

10.06.2024

Asia/2

tannossa. Lisä Lisäksi se vastaa asiakasviestinnän sujuvuudesta operatiivisessa siirtymävaiheessa 10/2024–03/2025, tarvittaessa yhteistyössä PKS-kumppaneiden ja valtion kanssa.

ICT-osaprojekti huolehtii siitä, että henkilöstöllä on toimivat IT-työvälineet; liikelaitoksella on käytössä lakisääteisen palvelutuotannon mahdollistavat tietojärjestelmät, integraatiot ja tietovarannot sekä koko henkilökunnalla on toimiva käyttöoikeushallinta ja käyttöoikeudet.

Muutosohjelma on edennyt suunnitellusti ja keskittyy palveluiden vastaanoton sujuvuuden varmistamiseen osaprojektikohtaisesti.

Toimivalta

Hallintosäännön 8 luvun 2 §:n mukaan kaupunginhallituksen elinkeinojaosto päättää työllisyydenhoidon periaatteista sekä seuraa niiden toteutumista.

Elinkeinojaoston kokouksessa asiaa esittelee työllisyysjohtaja Annukka Sorjonen.

Esittelijä

vs. elinkeinojohtaja
Paula Miettinen

Lisätiedot

Annukka Sorjonen, Työllisyysjohtaja, puhelin: 09 310 84800
annukka.sorjonen(a)hel.fi
Timo Aulanko, johtava asiantuntija, puhelin: 09 310 34981
timo.aulanko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano